

М. Лутфуллоев,

Ф. Шарифзода, И. Абдуллоев

АЛИФБО

КИТОБИ ДАРСӢ БАРОИ СИНФИ ЯКУМ

Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон
тавсия кардааст

Душанбе
«Полиграф Групп»
2013

ББК - 81.2. Тоҷик - 2+74.261.4
Л - 90

**Маҳмадулло Лутфуллоев, Файзулло Шарифзода,
Ибодулло Абдуллоев**

АЛИФБО

Китоби дарсӣ барои синфи якум

Гурӯҳи нашрӣ:

Муҳаррирон - Шукуров Сафаралӣ
- Набиева Саида

Мусахҳеҳ - Муллобоев Ҳошим

Дизайн ва ороиш - Мирзоев Фурқат

Саҳифабанд - Зокиров Имомалӣ

Чопи компютерӣ - Зокирова Ситорабону

© ҶДММ "Полиграф Групп"
ISBN 978-99947-804-5-7

Ба чоп 23.02.2013 имзо шуд.
Андозаи қоғаз 70x100 1/16. Қоғази офсет.
Ҳаҷм 9,5 ҷузъи чопии аслий.
Адади нашр 135 000.

Якуми сентябр – Рӯзи дониш

НИШОНИ ДАВЛАТИИ ТОҶИКИСТОН

ПАРЧАМИ ДАВЛАТИИ ТОҶИКИСТОН

СУРУДИ МИЛЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Шеъри Гулназар Келди

Мусиқии Сулаймон Юдаков

Диёри арчманди мо,
Ба бахти мо сари азизи ту баланд бод.
Саодати ту, давлати ту бегазанд бод.
Зи дурии замонаҳо расидаем,
Ба зери парчами ту саф кашидаем,
кашидаем.

Зинда бош, эй Ватан,
Тоҷикистони озоди ман!

Барои нангу номи мо
Ту аз умеди рафтагони мо нишонай.
Ту баҳри ворисон ҷаҳони ҷовидонай.
Хазон намерасад ба навбаҳори ту,
Ки мазраи вафо бувад канори ту,
канори ту.

Зинда бош, эй Ватан,
Тоҷикистони озоди ман!

Ту модари ягонаӣ.
Бақои ту бувад бақои хонадони мо.
Мароми ту бувад мароми ҷисму ҷони мо.
Зи ту саодати абад насиби мост.
Ту ҳастиву ҳама ҷаҳон ҳабиби мост,
ҳабиби мост.

Зинда бош, эй Ватан,
Тоҷикистони озоди ман!

**Муқтамеи меъмории Ваҳдати миллӣ
ва Эҳёи Тоҷикистон бо муҷассамаи
Исмоили Сомонӣ дар Майдони дӯстии пойтахт**

Дарсҳои 1 ва 2

Садриддин Айнӣ –
Қаҳрамони Тоҷикистон

Дарсҳои 3 ва 4

**Бобочон Ғафуров –
Қаҳрамони Тоҷикистон**

Дарсҳои 5 ва 6

Мирзо Турсунзода –
Қаҳрамони Тоҷикистон

Дарсҳои 7 ва 8

Эмомалӣ Раҳмон –
Қаҳрамони Тоҷикистон

Дарси 9

Нусратулло Махсум –
Қаҳрамони Тоҷикистон

Дарси 10

Шириншоҳ Шоҳтемур –
Қаҳрамони Тоҷикистон

Дарсҳои 11 ва 12

Аломатҳои шартӣ:

- – ҷумла
- – калима
- – ҳиҷо
- – ҳарф

ХУШ ОМАДЕД!

Дарсҳои 15 ва 16

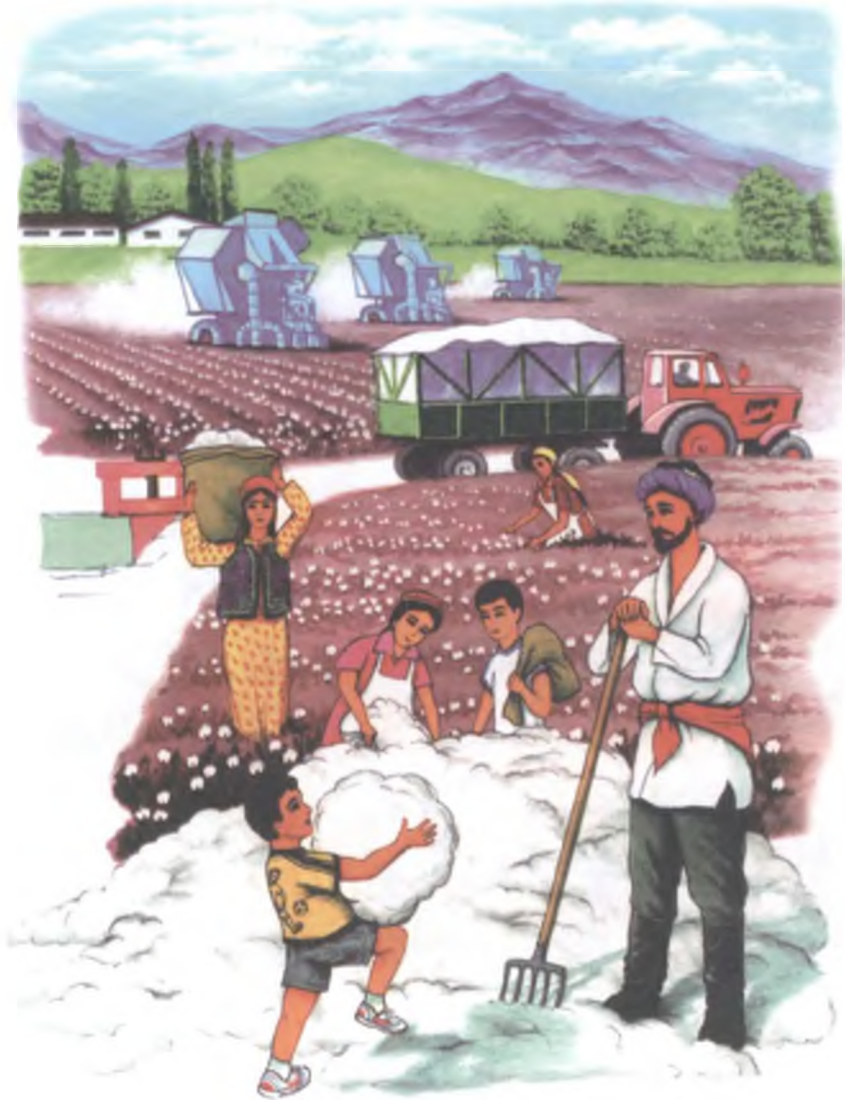
Дарсҳои 17 ва 18

_____

Дарсҳои 21 ва 22

Дарсҳои 23 ва 24

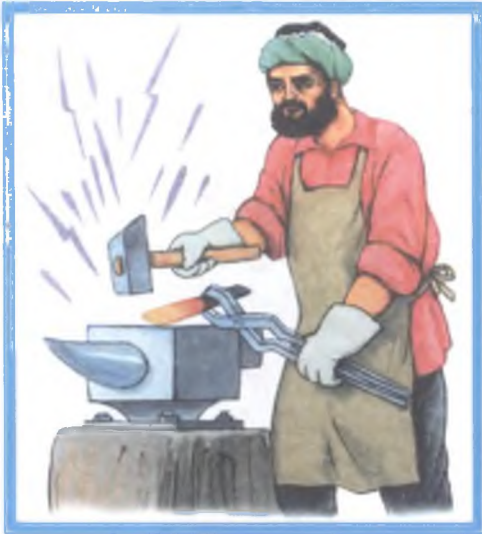
Дарсҳои 27 ва 28

▲ P P P P P P P P P P

Дарси 29

Дарси 30

○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○

Дарсҳои 31 ва 32

O o

o o

o o

o o o o o o
o o o o o

oo oo oo oo

A a

A a

a a A A A

a a a a

A A A A

Дарси 34

А а а

Аа Аа Аа

Л л

Л л

Л л Л Л

Л л л л л л

Ло ло ло ло

Л Л Л Л

ЛО-ЛА

Дарсҳои 37 ва 38

ЛО
ЛА

Лола

●	А
●	Л
●	О

Л Л Л ~
Ла Ла ~

Дарси 39

Н н

Н н

Н н н

Н Н Н Н Н

на на на на

Дарси 40

●	О
●	Л
●	А
●	Н

○ ○ ● ○

Ло-ла, а-на,
ло-на.

ЛО-НА ЛО-НА ЛО-НА

Дарси 41

он он он

он
а-ло

он он он он он он он он

он он он

Дарси 42

а-на
ло-ла

Ло-ла, а-на, ло-ла.

ло-ла Ло-ла

Handwriting practice lines for the letter 'm'. The top line shows 'ma ma ma' in a cursive script. The bottom line shows 'm m m m m' in a cursive script, with the first 'm' in red and the others in blue.

HO HA MA MO PA

Handwriting practice lines for the letter 'm'. The top line shows 'm m m' in a cursive script. The bottom line shows 'M M' in a cursive script.

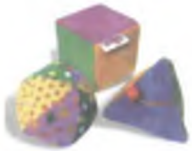
M M

Дарси 43

Дарси 44

Ло-ла, а-на, но-ма.
Ма, Ло-ла, но-ма.
Ана, Лола,

Аз кучо _____

Ба кучо _____

_____

_____

_____

Но-ма

но-ма но-ма

Дарси 45

о
мо

а
ма

М М М

М М М М М

Ма Ма Ма

Дарси 46

М М М

Ана- [●] [○] [○] [●] [○] [○] .

Ма- [○] [○] [○]

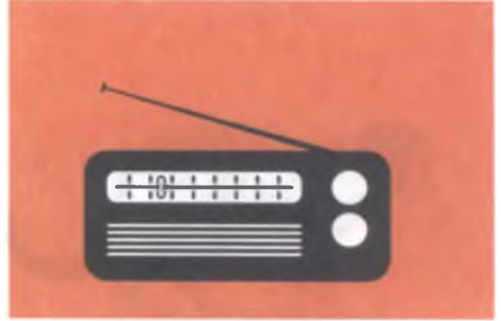
[●] [○] [○] -на

Мо Мо

Рр

Рр

р р

а-нор
ра-ма

а-на
ма-на

р р р р р р
ра ра ра

Дарси 48

А-нор, ана
Ло-ла, ма-на
ра-ма.

А-нор

Ана   .

ра-ма

ра-ма

Дарси 49

р р

ра-ма
ма-на

мо-ла
но-ма

а о р м н л

р р р р р

ра ра ра

ра ра

Дарси 51

Ш ш

Ш ш

ш ш ш

шо-на
но-ма

ош-но
а-на

шаш
мош

ш ш ш ш

шо шо шо

Дарси 52

Ана, шо-на. Шаш шо-на.
Ош-но, ма, шона.

л ш о н а м р

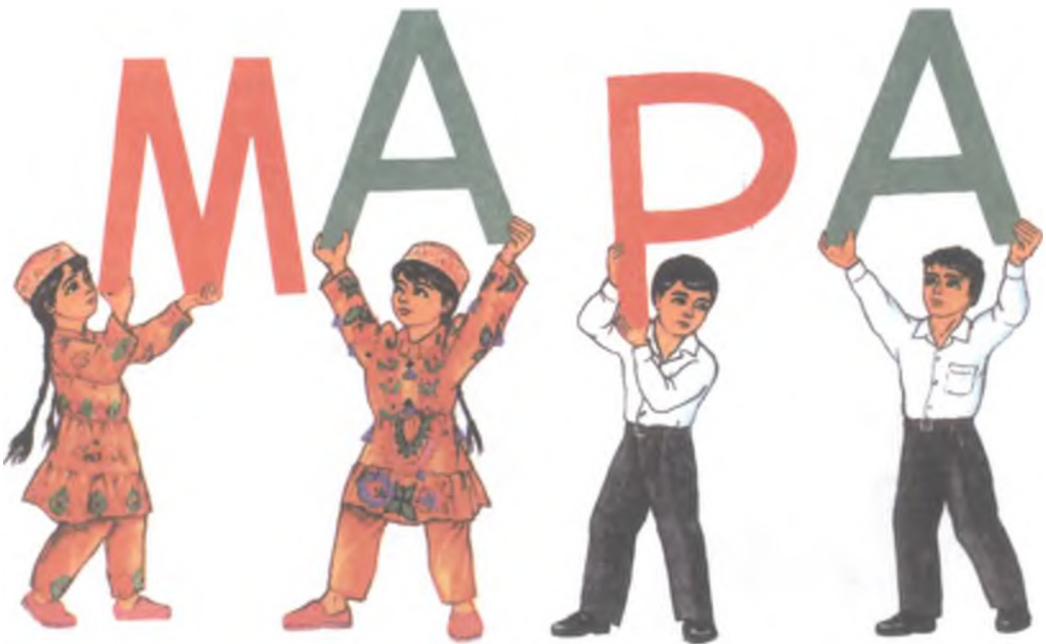

шона шона

Дарси 54

Ло-ла, ана, ло-на. Анор, ма-на,
ра-ма. Ош-но, ма мош.

мош мош

Дарси 55

X x

хо-на	хом
хо-ла	хол
хон	хор

x x

x x

x x x x

xo xo xo

xom

Дарси 56

Анор, ана, хола. Хо-ла, ана, хо-на.
Хола, ма, но-ма. Хол, анор хом.

ХО

Л

хона хона

хо но ла ра ма ро

х х

хо-ла	но-ма	Хол
хон	хо-но	но-ма-ро

х х х х

хх хх хх

НОМА

Хо-ла, ма, нома. Нома хо-но.
Хол, но-ма-ро хон.

Хол Хол

Нома хоно.

Дарси 59

У у

У-мар
о-лу

хом
Нур

ор
хур-мо

у у у у

хур-мо

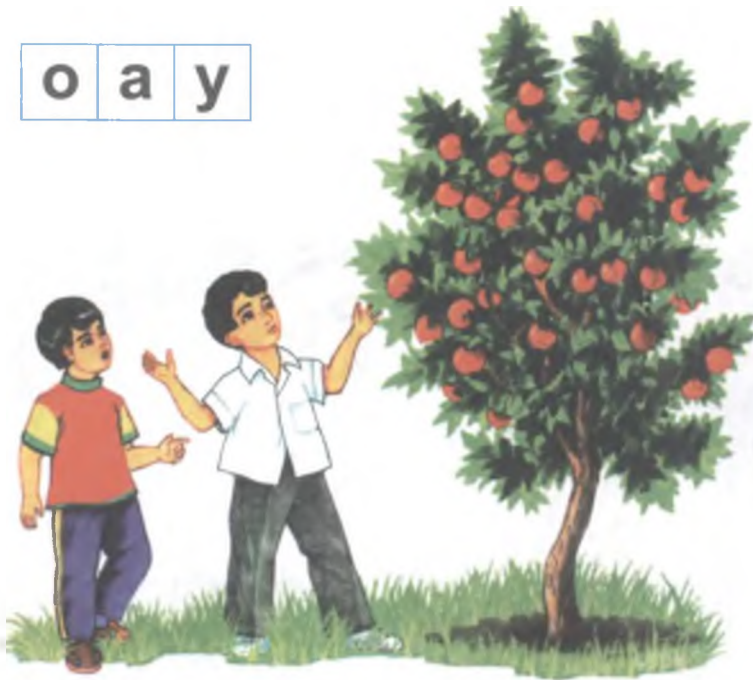
хур-мо

ХУРМО

У-мар, хур-мо ор!
Хур-мо хом. У-мар, о-лу ор!
Ма, Нур, о-лу.

о а у

оу оу о
Нур Нур ¹

Дарси 61

ма шу ша на лу ра ру

у у

У-мар | хур-мо
а-на | Хол

у у у у у

Уу Уу Уу ?

Умар, ана, о-лу. Хол, ана, хур-мо.
Ма, Хурмо, олу.

Умар ?

Дарси 62

м а р о л х у ш н

Ана, хурмо.

Ū ū

Ū ū

Ū ū ū Ū Ū Ū

Ū ū ū
Ū Ū Ū

О А У Ū

хŪ-ша | шŪр | хом
шŪ-ла | шŪх | Нур

шŪ-ла

Нур, ана, хŪша. ХŪша хом.
Нур шŪх.

хŪ-ша хŪ-ша

Шӯ Шӯ

нӯ шӯ хӯ мӯ

нӯш | шӯр | шӯ-ла
нӯл | хӯр | хӯ-ша

шӯр

нӯл

мӯ

Н
Р
Ш
Л
М
Х

А-нор, ана, шӯ-ла.
Шӯла хӯр. Не, шӯла шӯр.

Шӯла хӯр.

Дарси 67

С с

С с

с

Ас-лам
Ас-роп

А-со
сур-ма

с с с

Ас-лам Ас-лам

Дарси 68

Ас-лам, а-на, Ас-ро-р.
Ма, Асо, ~~Асо~~.
Ас-ро-р, сур-ма-ро ор.

Асо

Ас-ро-р

Дарси 69

С

Со-ро
А-но-ра
Ра-сул

шо-на
хуш-рӯ
ор

С С С

С С С

Соно

Дарси 70

Со-ро, ана, Ра-сул. Ра-сул,
шо-на-ро ор. А-но-ра, ма шона.

Х У Р . С   у
                  ӯ

Ана, Расул.

Дарси 71

З з

З з
з з

з з з з

А-мон | сӯ-зан
За-мон | аз

аз аз

СЌЗАН

А-мон, ана, За-мон. За-мон,
ма, сў-зан. Сў-зан аз Соро.

сўзан сўзан

Сўзан аз Соро.

Дарси 73

Ра-сул
мӯ-за

За-мон
ана

За-мон

МУЗА

Ра-сул, ана, мӯ-за. Мӯза аз
За-мон.

мӯза мӯза

Ш
Л
Х
С
З

у
ӯ

Мӯза аз Замон.

Дарси 75

И и

И и

И и

зин
зи-на

За-ми-ра
хуш-рӯ

На-сим
миз

И И И

О

А

У

Ү

И

зина

Дарси 76

На-сим, ана, зин.
За-ми-ра, ин миз. Ми-зи За-ми-ра хуш-рӯ.

М . 3

Миз аз Замира.

Дарси 77

ш ш

ш ш ш

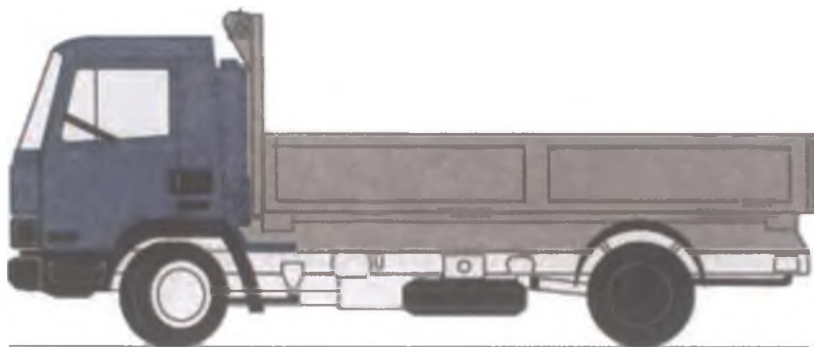
шш шш

МИ СИ ЛИ МҮ ЛҮ СҮ ХИ

хирс
а-сал

ши-рин
хо-на

На-сим
хӯр

мошин

О
А
У
Ў
И

_____.

хирс

ХИРС

На-сим, ана, хирс. Ин хо-на-и хирс.
Ма, хирс, а-сал хӯр! Асал ши-рин.

М
Н
Р
Ш
Л
Х
С
З

Асал ши-рин.

КОСА

Ка-мол, ана, ко-са. Коса ка-лон. Ин ко-са-и
На-зи-ра. Ко-са-и На-зи-ра низ калон.

КОСА

КА –

ЛОН

МОЛ

Ин косаи Назира.

Дарси 81

К К К

К К К К К

Кк Кк

ка-лон | ка-рам
Ка-мол | ко-кул

КАРАМ

Ка-мол, ана, ка-рам. Ма, Камол, ка-рам. Карам калон.

Карам

Ҳамол

КОҶИЛ КОҶИЛ

Қарам қалон

Дарси 83

В в

В в

в в

Нав-рӯз
ва

Ко-ва
ош-но

в в в в в в в

ва ва

○ ○ ● ○ ○

○ ○ ●

Кова⁷

НАВРЎЗ ВА КОВА

Но-ми ман Нав-рӯз. Но-ми ман Ко-ва.
Нав-рӯз ва Ко-ва ош-но.

Анвар

Наврӯз Наврӯз¹

Дарси 85

В В

В 'В В В'

ВВ ВВ

Рав-шан
Ко-мил

Ан-вар
ва

на	ла	ка	са	за	ва	хо
но	ло	ко	си	зо	во	ха

Ва Ва'

Равшан

АНВАР ВА КОМИЛ

Ан-вар, ин Ко-мил. Анвар ва Комил ош-но.
Ко-ва ва Рав-шан низ ошно. Анвар аз Комил
калон.

Анвар ва Комил ошно

Д д

D d

g g

g g g ~

Ди-ло-ро
о-мад
дан-дон

До-ро
до-да-раш
Ра-шид

дан - дон   дан - дон ~

ДОРУ

Ди-ло-ро, ин до-ру. До-ру-и дан-дон.

каду

допу

Доро о-мад. До-да-раш низ омад.
Номи до-да-раш Шод-мон.

дода

Дарси 89

Д Д

Д Д Д Д Д'

Ду Ду'

Ра-шид
До-ро
Ди-ло-ро

дан-до-наш
о-вар-данд
Ди-ло-ро

хӯрд
дард
монд

РАШИД ВА ДОРО

Ра-шид о-мад. До-ро низ о-мад. Ра-шид
ва До-ро до-ру о-вар-данд.

Рашид'

Дарси 90

Ди-ло-ро Ди-ло-ро

ДИЛОРО

Ди-ло-ро дору хӯрд. Дан-до-наш аз дард монд.

Дилоро
Доро амад.

Дарси 91

Г г

Г г

Г г

Гул-рӯ
Гул-но-ра
ка-ло-на-как
хур-да-как

гург
хуш-рӯ
ду-го-на-анд
гул-дон

Гул-но-ра

Гул

ГУЛРҮ ВА ГУЛНОРА

Гул-рӯ ка-ло-на-как. Гул-но-ра хур-да-как.
Гул-рӯ, гул дар гул-дон. Гу-ли гул-дон хуш-рӯ.
Гул-рӯ ва Гул-но-ра ду-го-на-анд.

гулдон

Гулрӯ, гул дар гулдон.

Дарси 93

Ҳ Ҳ'

О-лим
гӯш
до-рад
гӯгирд

хар-гӯш
ак-ка
дум-да-роз
ган-дум

гӯш

гӯгирд

Олим харгӯш дорад.

ОЛИМ

О-лим, а-на, ак-ка. Ак-ка ду-ми да-роз до-рад. О-лим, ин хар-гӯш. Гӯ-ши хар-гӯш низ да-роз.

гандум

Дарси 95

П п

П п

п п

кир-мак
мо-да-рам
пил-ла
па-да-рам

Пар-виз
кӯ-мак
рӯ-ид
пар-ва-риш

п п п

па-га-рам па-га-рам

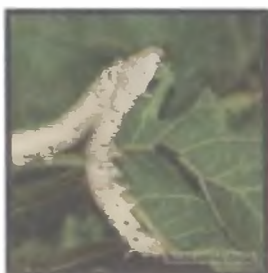
пилла

Парвиз

ПИЛЛА

Па-да-рам кир-мак о-вард. Мо-да-рам пар-ва-риш кард. Пар-виз ба мо-дар кӯмак ра-сонд. Аз кир-мак пил-ла шуд.

Аз кирмак пилла шуд.

Дарси 97

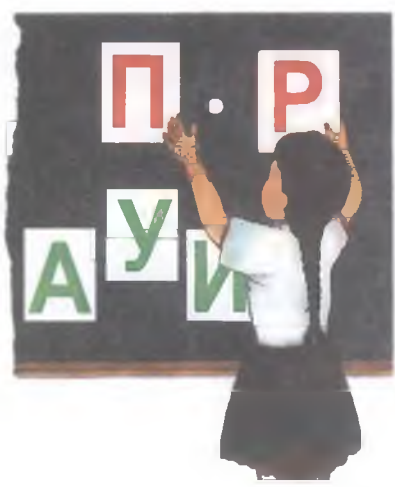
П П П
 П П П'
 Пн Пн'

да	ду	пӯ	ки	во
до	ди	пи	ко	ва

Но-дир
 на-вис
 о-зо-да
 дар-ро

Пар-ви-на
 на-ра-сон
 дарс
 пӯш

пӯш.

Пар-ви-на

Дарси 98

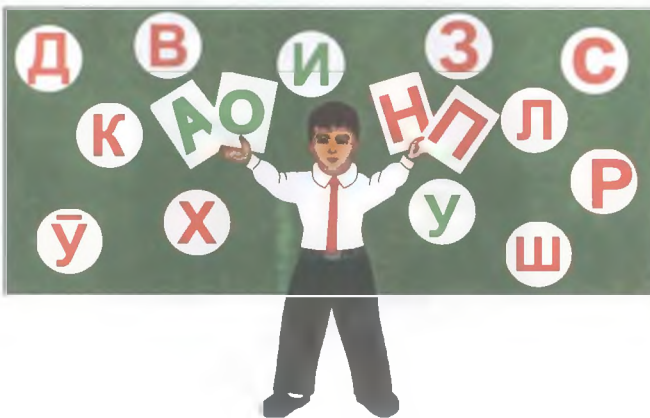

шапалак

Пар - ви - на

ДАРС

Но-дир, шин. О-зо-да, на-вис. Пар-ви-на, дар-ро пӯш. Дарс сар шуд. Пар-виз, ха-лал на-ра-сон.

Дарс сар шуд.

Дарси 99

Т т

Т т т

т т т

т т т

тоқзор

Са-о-дат
ток-зор
па-дар
дух-тар

о-зо-да
табар
му-ал-лим
тарбуз

му-ал-лим

му-ал-лим

ТОКЗОР

Ин ток-зор аст. Са-о-дат дар ток-зор. Ҷ дух-
та-ри о-зо-да. Па-да-ри Са-о-дат му-ал-лим аст.
Ҷ му-ал-ли-ми мо аст.

Саломат

ангур

Саодат дар токзор.

Дарси 101

пухт
кур-та
дод

мо-дар
Си-то-ра
ха-мир

са-лом
шуст
кард

Шамир

дуптор

СИТОРА

Мо-да-ри Си-то-ра хамир кард. Ҷ нон пухт.
 Си-то-ра кур-та-аш-ро шуст. Падар аз кор омад.
 Си-то-ра са-лом дод.

курта
 81

_____

Ҷ нон пухт.

Дарси 103

Б б

Б б

б б

б б б

Бар-но
бар-ра
ба

хур-санд
бо-бо
ху-нук

бӯ-сид
об
буд

ба ба

бар-ра

ed ed

dodo dodo

БАРНО

Бар-ра аз ра-ма о-мад. Бар-но ба бар-ра об
дод. Об ху-нук буд. Бо-бо Бар-но-ро бӯ-сид.
Бар-но хур-санд шуд.

Об хуниук буд.

Дарси 105

б б б

б б б

бу бу

хар-бу-за
то-бис-тон
по-ра

па-да-рам
бо-зор
бо-ма-за

о-вард
буд
пухт

Бармо

ХАРБУЗА

То-бис-тон омад. Хар-бу-за пухт. Па-да-рам аз бозор хар-бу-за о-вард. Ў хар-бу-за-ро пора кард. Хар-бу-за ши-рин ва бо-ма-за буд.

То-бис-тон
бозор.

Харбуза бомаза аст.

Дарси 107

Е е

Е е

е е Е Е

е е е е е

Е Е Е Е

Зе-бун-ни-со

Зебо

Зе-бо
Зе-бун-ни-со
ме-бо-шанд

су-руд
ме-хо-над
ду-го-на

ЗЕБО ВА ЗЕБУННИСО

Зебо ва Зе-бун-ни-со дугона ме-бо-шанд.
Зебун-ни-со суруд ме-хо-над.

себ

сем

сеп

СЕ.

Зебуннисо суруд ме-хо-над.

Дарси 109

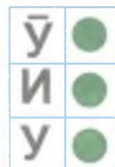
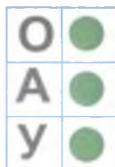
се-бак
хӯр-дан-боб
хуш-рӯ
хуш-бӯ

хе-ле
се-роб
хуш-ма-за
сурх

Ее Ее

хӯр - дан - боб

шер

СЕБАК

Се-ба-ки сурхи се-роб,
Ши-рин ас-ту хӯр-дан-боб.
Себак ҳе-ле хушрӯ аст,
Хуш-ма-за-ву хуш-бӯ аст.

себак

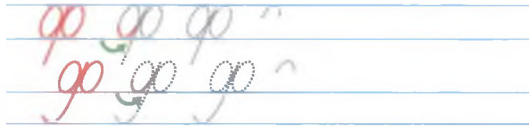
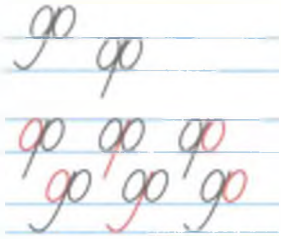

Себак ҳеле хушрӯ аст.

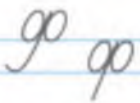
Дарси 111

Ф ф

оф-тоб
Са-даф
ат-роф
фо-нус

фав-во-ра
Фи-рӯз
ба-ро-мад
фил

Дарси 112

ОҒТОБ

Офтоб ба-ро-мад. Ат-роф гарм шуд. Фирӯз
назди фав-во-ра омад. Садаф низ омад.

Садаф

фаввора

Офтоб ба-ро-мад.

Дарси 113

F f

F f

f f

F f F f

Ға-фур
Ғал-ла
да-рав

Ғи-лоф
мав-сим
гарм

ме-бо-шад
дас-тар-хон
ме-ғун-до-рад

f f f

F F F

Ғи-лоф

мурғ

_____?
_____.

Дарси 114

ҒАЛЛА

Мав-си-ми да-ра-ви ғал-ла омад. Ғафур
ғал-ла ме-ғун-до-рад. Мо-да-рам нони гарм
пұхт. Нон зеби дас-тар-хон ме-бо-шад. Нонро
азиз доред.

ҒАЛЛА - АЛЛА

ШАМҒАЛЛА

гарм - ҒАРМ

Ғафур ғалла меғундорад.

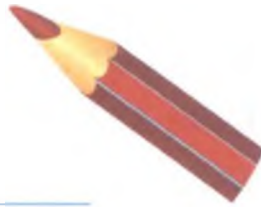
Дарси 115

Қ қ

Қ Қ

Қ Қ Қ

Қ Қ Қ Қ

Қ Қ Қ
Қ Қ Қ

қа-лам
ра-сонд
Қо-дир

на-ви-сам
Қо-бил
гуфт

ши-каст
тез
ма-дад

қарақ

қалам

ҚАЛАМ

Қобил ба Қодир гуфт: - "Қ" на-ви-сам, қалам шикаст. Қодир нӯги қа-лам-ро тез кард. Қодир ба Қобил мадад ра-сонд.

Қодир

Қодир қаламро тез кард.

Дарси 117

қо-қу
ат-роф
зе-бо

ба-ро-мад
хуш-рӯ-ву
пах-моқ

гашт
дашт
қоқ

қу қу

пахмоқ

қоқу

ҚОҒУ

Қоғу ба-ро-мад ба дашт,
Атроф аз ӯ зебо гашт.
То-қи-и ӯ қоғ шуд,
Хуш-рӯ-ву пах-моқ шуд.

Тоқим қоғу қоғ шуд.
Хушрӯву пахмоқ шуд.

Ч ч

4

чаш-ма
чӯ-пон-ҳо
ху-нук
қоқу

ме-нӯ-шанд
чи-нор
а-зим
ме-бо-шад

чинор

ЧАШМА

Қиш-ло-қи мо чи-но-ри а-зи-ме до-рад. Дар зери чинор чашма аст. Оби чашма хеле соф ва хунук ме-бо-шад. Чӯ-пон-ҳо аз он чашма об ме-нӯ-шанд.

чашма

ЧАШМА

Чӯпон об менӯшад.

Дарси 121

Ч ч

Ч ч

Ч ч ч
Ч ч ч

Ча-ми-ла
ме-рӯ-бад
чо-рӯб
су-руд

чо-рӯ-бам
до-рад
ме-хо-над
ме-би-нед

Ч ч ч ч
Ч ч ч

чорӯб

ҶАМИЛА

Ҷамила ҷорӯб дорад. Ӯ бо ҷо-рӯ-баш хона ме-
рӯ-бад ва суруд ме-хо-над.

Ҷамила

...Ана, мебинед,
Ҷорӯб дар дастам.
Бо ин ҷорӯбам
Хона мерӯбам...

Мирсаид Миршакар

Ҷамила хона мерӯбад.

Дарси 123

чӯ-ча
де-вор
ба-ро-мад

рӯ-боҳ
фи-реб
чӯ-ра

до-но
фу-ро
ме-ша-вем

чӯ чӯ

чӯчики

Мо чӯра мешавем.

Дарси 124

ЧҮҶА

Чӯ-ҷа-и доно ба болои девор ба-ро-мад.
Рӯбоҳ чӯҷаро фиреб додан хост.

Рӯбоҳ гуфт:

- Назди ман фууро. Ҷӯра ме-ша-вем.

Чӯҷаи доно

девор -

рӯбоҳи фиребгар

Дарси 125

Э э

Э э

э э э э

э-лак
ча-воб
Э-рақ
бо-ре

па-да-рам
бехт
чаш-маш
мо-да-рам

пур-сид
чис-тон
сад-то
орд

чис-тон □ □ чис-тон

элак

орд

Эрақ, элак, дорақ.

ЭЛАК

Падарам элаки нав харид. Модарам орд бехт. Боре модарам пурсид:

- Эрач, ҷавоби ин чистон чист?

Худаш 1-то,
Чашмаш садто.

Ман ҷавоб додам:

- Элак.

Элак

падар -

Модарам орд бехт

Дарси 127

Й

й

й й й

й й

Қум-рй
дош-танд
па-ран-да-гон

қа-но-таш
дўс-тон
мо-ли-данд

Зе-бй
тў-тй
ши-каст

й й

Зедй

тўтй

й

ТҮТӢ

ТүтӢ ба сим зад, болаш шикаст. ҚумрӢ ва ЗебӢ онро доштанд. Ба болаш дору молиданд ва бо дока бастанд.

Парандагон - дӯстони мо.

ТүтӢ ба сим зад

ЗебӢ ба болаш дору молид

Дарси 129

Ҳ ҳ

Ҳ ҳ

Ҳ ҳ ҳ

Ҳ ҳ ҳ

Ҳ ҳ ҳ ҳ

Ҳ ҳ ҳ

мак-таб
Ҳа-биб
ҳав-лӣ

сох-тем
ҳавз
ба-ча-ҳо

об-бо-зӣ
соф
ме-ку-нанд

ҳавли

ҳандамак.

ҲАВЗ

Мақтаби мо ҳавлии калон дорад. Мо дар ҳавлии мактаб ҳавз сохтем. Оби ҳавз соф аст. Бачаҳо дар ҳавз оббозӣ мекунад. Ҳабиб хеле нағз шино мекунад.

Ҳабиб

мактаб -

Оби ҳавз соф аст.

Дарси 131

рӯ-боҳ
гу-рус-на
да-ро-мад
на-ме-ра-сид

ҳас-рат
бу-да-аст
на-ме-хӯ-рам
ка-сал

Хх Хх

рӯбоҳ

--	--	--	--

ҳандалак

Ғ

Қ

Ч

Ц

Х

О

А

У

Ў

И

Е

Э

Й

РҶБОҶ ВА АНГУР

- Рӯбоҳи гурусна ба боғ даромад. Ангур пухта буд. Вале қади рӯбоҳ ба он намерасид. Рӯбоҳ бо ҳасрат гуфт:

- "Ангур хом будааст, онро на-ме хӯ-рам, касал ме-шавам".

Рӯбоҳ ба боғ даромад.
Ангур пухта буд.

_____? _____!

Дарси 133

Й й

Й й

й й й

Й Й Й

Й Й
Й Й Й

бу-наф-ша
зеб
пай-ғом
чуй

о-рос-та-руй
нав-ба-ҳор
ме-гуфт
буй

бунафша

чайник

БУНАФША

Ман зеби чӯй меғуфт,
Оростарӯй меғуфт.
Пайғоми навбаҳору
Мушкин ба бӯй меғуфт.
Акобир Шарифӣ

оростарӯй

Ман зеби чӯй меғуфт

Дарси 135

Ё ё

Ё ё

ё ё ё

ё ё ё

ги-ёҳ-ҳо
тай-ёр
а-лаф-ҳо

рас-та-ни-ҳо
ме-саб-занд
бут-та-ҳо

кӯҳ-ҳо
зи-ёд
кӯҳ-сор

зиёд

ёл

кӯҳ-сор

бумтаҳо

ГИЁҲҶО

Тоҷикистони мо сарзамини кӯҳсор аст. Дар кӯҳҳо буттаҳо, алафҳо ва дигар растаниҳо месабзанд. Қисми зиёди ин растаниҳо гиёҳҳо мебошанд. Аз гиёҳҳо дору тайёр мекунамд.

тайёр

растанӣ -

Гул ва гиёҳоро решақан накумед!

Гиёҳоро решақан накумед!

Дарси 137

Ёё Ёё

Су-ман
Ёд-гор
боғ-ча

се-со-ла
ме-гу-за-ро-над
мак-таб

ё-рй
ақл
та-миз

боғча

пиёла

пиёз

СУМАН ВА ЁДГОР

Суман ба боғча меравад. Ў сесола аст.
Ёдгор ба мактаб меравад. Ёдгор ба Суман ёрӣ
медихад. Ў Суманро аз роҳи калон
мегузаронад.

Ақлу тамиз -
ба ҳама азиз!

└───┘

Суман ба боғча меравад.
Ёдгор ба мактаб меравад.

Дарси 139

Я я

Я я

я я

Я Я

Шам-си-я
кор-га-рон
ях-дон

Зул-фи-я
тар-бия
зе-бо-янд

ме-ба-ро-рад
му-раб-би-я
меҳ-ру-бон

я я я

Я Я Я

яхдон

□ □

Толмир

мураббиа

тарбия -

ЯХДОН

Падари Шамсия дар корхона кор мекунад. Корхона яхдон мебарорад. Яхдонҳои "Помир" хеле зебоанд.

Зул-фи-я-хо-ла бачаҳои коргаронро тарбия мекунад. Ӯ мураббияи меҳрубон аст.

Яхдонҳо хеле зебоанд.

Шамсия

Дарси 141

Я

гун-чиш-как
май-да-як
хуш-рӯ-як

пан-ча-аш
шоҳ-ча-ҳо
ни-шас-та

бо-зӣ
нағ-ма-со-зӣ
бут-та-ҳо

гун-чиш-как

--	--	--

як

1

ГУНЧИШКАК

Гунчишкаки майдаяк,
Майдаяку хушрӯяк.
Дар панҷааш шохчаҳо,
Дар болои буттаҳо.
Нишаста бозӣ мекард,
Хуб нағмасозӣ мекард.

Мирсаид Миршакар

Яҳё

Гунчишкаки майдаяк.

Майдаяку хушрӯяк.

мӯрча

Ю ю

Ю ю

Ю ю ю

Ю Ю Ю

Ю Ю Ю Ю

Ю Ю Ю Ю

Ю-ған

Ю-нус
хам-ди-гар
но-тарс
Қай-юм

А-юб
чо-ра-шон
да-лер
па-ра-шют

Юнус

Юған

парашют

Юнус

ПАРАШЮТ

Яку дую сею чор,
Ҳар чорашон ба ҳам ёр.

Юсуф, Юнус, Қайюм ва Аюб дар як синф мехонанд. Онҳо бо ҳамдигар чӯра мебошанд. Чӯраҳо варзишро дӯст медоранд. Ҳар чорашон далер ва нотарсанд. Онҳо худро бо парашют мепартоянд.

Аюб

Қайюм

Юсуф -

Ж ж

Ж ж

Ж Ж Ж Ж Ж

Ж Ж Ж Ж Ж

жо-ла
абр-ҳо
Бе-жан

ба-ҳор
Рус-там
чор-мағз

раф-танд
но-га-ҳон
гул-чи-нӣ

Ж Ж Ж

каждун

чормағз

Жола Борид.

ЖОЛА

Баҳор буд. Манижа ва Бежан гулчинӣ рафтанд. Ногаҳон осмони софро абрҳои тира печонданд. Кӯдакон худро зери дарахти чормағз гирифтанд.

Жола борид, вале дер давом накард. Абрҳои сиёҳ пароканда шуданд. Офтоб баромад. Манижа ва Бежан даста-деста гулҳои баҳорӣ чиданд ва ба деҳа баргаштанд.

Манижа гулчинӣ рафт.

Дарси 147

Жж Жж

но-ҳи-я
Ё-қу-бо-ва
Ма-ни-жа

му-си-қӣ
я-кум
ҳаж-даҳ

ғиж-жак
ме-на-во-зад
му-ал-ли-ма

му си қӣ □ □ □

ҳаж даҳ

мижжа

Муҳимма

НОҲИЯ -

Манижа гиҷжак менавозад

МАКТАБИ МУСИҚӢ

Дар ноҳияи мо мактаби мусиқӣ кушода шуд. Мактаб ҳаждаҳ талаба дорад. Манижа дар синфи якум мехонад. Ӯ ғижжак менавозад. Ба Манижа муаллима Ёқубова дарс медиҳад. Манижа зеҳни хуб дорад.

Муаллима

НОҲИЯ -

Манижа ғижжак менавозад.

Дарси 149

Ъ

ъ

ъ ъ

ъ ъ ъ ъ

Са-меъ
ме-хо-нанд
Маъ-руф
фан

шеър
Са-ъдй
аъ-ло
бур-ро

наъл
ме-ги-ранд
ба-ланд
шамъ

Маъруф

наъл

шамъ

аъло

Самеъ шеър мехонад.

Саъдӣ

ЧҶУРАҶО

Самеъ, Саъдӣ ва Маъруф дар синфи мо мехонанд. Онҳо аз ҷамаи фанҳо баҳои аъло мегиранд. Самеъ шеър мехонад. Овозаш бурро ва баланд мебошад. Ҷамаи мо шеърро дӯст медорем.

аъло

Самеъ шеър мехонад.

ФИРЎЗ

Дарс тамом шуд. Фирӯз ба хона омад. Ӯ хеле шоду хурсанд буд. Модараш пурсид:

- Фирӯзҷон, чаро ин қадар хурсандӣ? Фирӯз гуфт:

- Модарҷон, мо имрӯз ҳамаи ҳарфҳоро тамом кардем. Ман ҳоло ҳам мехонам ва ҳам менависам. Модар Фирӯзро ба оғӯш гирифт, бӯсид ва хурсанд шуд.

Дарс тамом шуд.

Фирӯз ба хона омад.

ҳарфҳоро

МЕХОНАМ -

Модари Фирӯз хурсанд шуд.

МАН "АЛИФБО" МЕХОНАМ

Ман "Алифбо" мехонам,
Бурро-бурро мехонам...
"Алифбо"-и суратдор,
Сураташ чудо бисёр.

Убайд Раҷаб

Ман „Алифбо“ мехонам.
Бурро-бурро мехонам.

„Алифбо“-и суратдор,
Сураташ чудо бисёр.

КИТОБИ ХОНО

...Аз ин китоби хоно,
Аз расмҳои зебо,
Ҳарфи бисёр омӯхтем,
Мо гапу кор омӯхтем.
Чистону таронаҳо,
Гулчини афсонаҳо,
Ҳар чӣ ки хостем мо,
Ёфтем аз "Алифбо".

Меҳмон Бахтӣ

Китоби хоно

афсонаҳо

Ҳар чӣ ки хостем мо,
Ёфтем аз "Алифбо".

АФЛЕСУН ВА СЕБ

Модар дар табақча себ ва афлесун овард.
Парвина як афлесунро гирифта, пурсид:

- Афлесун, чаро мағзи ту тилим-тилим аст?

- Барои он ки ту маро танҳо нахӯрда, бо дигарон тақсим карда хӯрӣ.

Парвина себро пӯст карда, пурсид:

- Эй, себаки ширин, ман мебинам, ки ту яклухтӣ.
Оё, метавонам худам танҳо туро бихӯрам?

Себ ҷавоб дод:

- Не, ин барои он аст, ки ту маро яклухт ба дигарон диҳӣ.

- Бачаҳо, мушкили Парвинаро осон кунед.

Парвина аз афлесун чӣ пурсид?

Афлесун чӣ ҷавоб дод?

Аз себ чӣ пурсид?

Себ чӣ ҷавоб дод?

Мушкили Парвинаро кӣ осон мекунад?

Дар табақча себ ва афлесун буд.

Парвина як афлесунро гирифт.

МУАЛЛИМ

Муаллими меҳрубон,
Меҳратон дар дилу ҷон,
Лафзи ширини равон
Мо аз шумо омӯхтем.

Ба ҳар савол ҷавобро,
Донишони ҳисобро
Ҳам хондани китобро
Мо аз шумо омӯхтем.

Ҳифзи хоки Ватанро,
Ба вай содиқ буданро,
Васфи боғу чаманро
Мо аз шумо омӯхтем.

Нуъмон Розик

Ин шеърро барои шумо кӣ навиштааст?
Бачаҳо аз муаллими меҳрубонашон чӣхоро омӯхтаанд?
Шумо аз муаллими азизатон чӣхоро ёд гирифтед?

*Муаллими меҳрубон,
Меҳратон дар дилу ҷон,
содиқ, □ □*

МӯРИ БОҲИММАТ

Мӯре малахеро кашон-кашон мебурд, ки аз худааш ҳафт баробар зиёд буд. Гуфтанд:

- Ин мӯрро бинед, ки бо ин нотавонӣ ва хурдӣ бори вазнинеро мекашад.

Мӯр бихандиду гуфт:

- Мардон борро бо қувваи ҳиммат мекашанд, на ба қувваи тану бадан.

Абдурахмони Ҷомӣ

Мӯр (мӯрча) малахро чӣ кор мекард?

Мӯр чӣ ҷавоб дод?

Нависед:

Мӯри боҳиммат.

Мӯре малахеро кашонда мебурд.

Мӯр бихандид.

бо қувваи ҳиммат -

МОДАРАМ

Хушрӯз модарам,
Дилсӯз модарам.
Ганчи ягонаам,
Хуршеди ховарам.

Чун дасти орзу,
Дасти ту дар сарам.
Бахти баланди ман,
Бахти ту, модарам.

Фарзанди ту бузург,
Фарзанди ту калон.
Монанди зиндагӣ,
Умри ту ҷовидон.

Фарде надидаам
Мисли ту хоксор.
Марде надидаам
Мисли ту бурдбор.

Хушрӯз модарам,
Дилсӯз модарам.
Номи баланди ту,
То Қаҳқашон барам!

Гулрухсор

СУПОРИШ: Сурудро аз ёд кунед ва якҷоя сароед.

Хушрӯз модарам.

Дилсӯз модарам.

Ганчи ягонаам.

Хуршеди ховарам.

ЗИМИСТОН

Ин духтаракро бингаред,
Дар тан либоси сап-сафед,
Меҳмон ба назди мо шудааст,
Шодӣ кунед, шодӣ кунед!
Номаш Зимистон, бачаҳо,
Дар пешвози ӯ равед.

Гӯед:

- Меҳмон, марҳамат!

Хуш омадед! Хуш омадед!

Мирсаид Миршакар

Духтарак чӣ ном дорад?

Зимистон аз кадом моҳҳо иборат аст?

Шеърро аз ёд кунед.

ЗИМИСТОН -

Ин духтаракро бингаред,

Дар тан либоси сап-сафед.

Соли нави мелодӣ муборак, дӯстон!

Соли нав муборак, дӯстон!

БОБО

Соли нав омад Бобо
Шодон ба хонаи мо.
Ба ман хирсак, ба Гулноз
Дод аккаи думдароз.

Абдулло Қодирӣ

СУПОРИШ: Шеърро аз ёд кунед.

ГУЛҲОИ ЧАМАН

Бачаҳои азиз, шумо дар ин муддат китоби дӯстдоштаатон - "АЛИФБО" - ро хонда тамои кардед. Акнун бемалол хонда ва навишта метавонед. Ин муваффақияти калон аст. Мо шуморо ба ин муносибат муборакбод мекунем.

Бовар дорем, ки китоби "Забони модарӣ" - ро низ ба монанди "АЛИФБО" тозаю озода нигоҳ медоред ва аз он ҳикояҳо ва афсонаҳо мехонед.

Ба шумо сиҳатию саломатӣ ва дар хонишатон муваффақият мехоҳем, гулҳои ин чаман.

Алифбои тоҷикӣ

Аа Ёё Вв Ғғ Ғғ Дд

Ее Ёё Жж Ҷҷ Ӣӣ

Ӯӯ Ққ Ққ Лл Лл Ӣӣ

Оо Ӣӣ Ӣӣ Сс Тт Тт Ӣӣ

Ӣӣ Ӣӣ Хх Хх Ӣӣ Ӣӣ

Ӣӣ Ӣӣ Ӣӣ Ӣӣ Ӣӣ

СУПОРИШ:

Ҳарфҳоро аз рӯи ҷадвал бо тартиб рӯнавис намоед.

ХАТМИ АЛИФБО!

Имрӯз дар синфи мо хатми "Алифбо" аст.

Падарону модарон омаданд, ки дониш, завқ ва ҳозирчавобии фарзандони худро бо чашм бубинанд. Аз чеҳраҳои шогирдон суруру хушҳолӣ меборад. Охир, онҳо ин рӯзро чор моҳ боз интизор буданд.

Талабагони хурдсол аз китоби "Алифбо" ҷумлаҳо, шеърҳо хонданд, чистонҳо гуфтанд, суруд сароиданд, рақс карданд.

Пас аз анҷоми рақсу суруд чанде аз волидон ин рӯзи фархундаро ба шогирдону муаллимон табрик гуфтанд.

Хаткашон омад. Вай барқияи табрикии муаллифони китоби "Алифбо" - ро овард.

"Дӯстони хурдсоли мо! Шумо ва муаллими азизи шуморо ба ин рӯзи фирӯз - хатми "АЛИФБО" аз сидқи дил табрик ва муборакбод мегӯем. Имрӯз шумо зафар кардед, калиди донишро ба даст овардед - хондану навиштанро ёд гирифтед. Дару дарвозаи кишвари Дониш ба рӯи шумо боз шуд. Ҷаҳд кунед, дониш омӯzed, ки устод Рӯдакӣ фармудаанд:

"Дониш андар дил чароғи равшан аст".

Хайр, .. Амандо!"
Салам, китоби, забони модари!"

МАТНҲОИ ХОНИШИ ИЛОВАҒИ

БО ҲАРФИ М ЧИҶО ШУД?

М як ҳарфи танҳо буд,
Як ҳарфи бемаъно буд.
Рӯзе ҳамроҳи О шуд,
Мо шуд, хеле фаҳмо шуд.
Мо чун бо Ҳ шуд ҳамроҳ,
Олам равшан гашт аз моҳ...
Вай бо як Ӣ Моҳӣ шуд,
Сӯйи дарё роҳӣ шуд.

Ҷӯра Ҳошимӣ

- Аз ҳарфҳои буридаи **М, О, Ҳ, Ӣ, Р, Т, Б** чор калима созад.

Нависед:

Мо чун бо Ҳ шуд ҳамроҳ.

Олам равшан гашт аз моҳ.

МҮРЧА ВА КАБҮТАР

Мӯрчае аз ташнагӣ ба ҷон омада буд, ба лаби ҳавзе рафт, то об бинӯшад. Тасодуфан, пойи мӯрча лағжиду дар об афтод. Наздик буд мӯрчаи бечора ғарқ шавад, ки кабуtare аз болои дарахте ўро дид. Кабутар чӯбакеро аз дарахт ба минқор канду наздики мӯрча андохт. Мӯрча ба рӯи чӯбак боло шуд ва ба ин тартиб аз марг наҷот ёфт.

Ҳанӯз лаҳзае нагузашта буд, ки як шикорчӣ кабутарро диду хост ўро ҳадафи тири худ созад. Мӯрча матлаби шикорчиро дарёфта, ба ў наздик шуд ва пойи ўро чунон сахт газид, ки тири ў ба хато рафт ва кабутар ҷон ба саломат бурд.

Кабутар дар ҳаққи мӯрча чӣ неки кард?
Мӯрча ба некии кабутар чӣ ҷавоб гардонд?

*Мӯрча аз марг наҷот ёфт.
Неки фаромӯш намешавад.*

ПАРЧАМИ ТОҶИКИСТОН

Рустам дар синфи якум мехонад. Ӯ бисёр чизҳоро ёд гирифтааст. Боре бобо пурсид:

- Рустамчони ман, бигӯ, Ватани мо чӣ ном дорад?

Рустам ҷавоб дод:

- Ватани мо, бобочон, Тоҷикистон ном дорад.

- Офарин, чони бобо! Боз як савол дорам. Парчами Тоҷикистон чанд ранг дорад?

Рустам гуфт:

- Парчами давлати мо се ранг дорад: сурх, сафед, сабз. Қисми болои парчам - сурх, қисми миёна - сафед, қисми поён сабз аст. Парчами Тоҷикистон хеле зебо мебошад.

Бобо хурсанд шуд. Набераашро ба оғӯш гирифт, бӯсид.

Бобо аз наберааш чӣ пурсид?

Рустам чӣ ҷавоб дод?

Дар бораи Тоҷикистон кадом шеърро аз ёд карда будед?

*Мо дар Тоҷикистон зиндагонӣ
мекунем.*

